

LA GRALLA

AVISOS Y SUSCRIPCIONS
RINCON 121
 Entre Treinta y Tres é Ituzaingó

SENMANARI CATALÁ Y LITERARI

SUSCRICIÓN ADELANTADA
 Ciudad . . . . . ps. 0.50
 Campaña . . . . . “ 0.60
 Exterior . . . . . “ 0.70

LA GRALLA

MONTEVIDEO, OCTUBRE 16 DE 1887.

L' Exposició Universal, de Barcelona, segons acort de l' Exim. Ajuntament, s' obrirà lo dia 8 d' d' Avril de 1888.

Los *Fochs Florals*, de la Societat Catalana *Rat-Penat*, se farán lo dia 25 de Decembre vinent.

La Redacció de LA GRALLA, ofereix informes de la plassa de Montevideo, á tots los fabricants y productors de Catalunya, que 'ls demanin.

A los catalanistas de Montevideo

No podem menys que cridar l' atenció de tots los catalanistas de Montevideo, respecte á la patriótica carta que 'ns trasmet la Societat "Rat-Penat", pera que la fem pública en las planas de LA GRALLA, deguda á la valenta é ilustrada ploma de nostre ainich En J. Narcis Roca, á qui agraphim los conceptes que 'ns dedica.

Senyor Director de LA GRALLA.

Per ésser la publicació que dirigiu, la representació genuina del esperit catalá que nosaltres procurem fomentar ab nostra Societat, vos endresseu aquesta, de qual contingut vos ne toca bona part á vos y vostres companys de Redacció, pera que li dongueu la publicitat que 's mereix,

Agraphintvos coralment la mercé y dantvos las nostras per endevant, vos saluda ab tot respecte

Per lo C. A. de la Societat Catalanista «Rat-Penat»

P. SANTIAS, president

M. CADENET, Secretari

Senyor President de la Societat Catalanista "Rat-Penat"

Montevideo

Molt senyor meu y de tota la meva consideració y respecte:

Segons llegeixo en una carta d' aqueixa ciutat publicada 'l dia 4 del corrent en nostre ben volgut "Arch de Sant Martí", al celebrar la Societat que vosté dignament presideix l' aniversari de la seva fundació, lo dia 9 del propassat Juliol, va honrar extraordinariamente lo meu humil nom posantlo, junt ab 'l d' un distingit escriptor catalanista, al voltant del lema "¡Catalunya y avant!" que resplandia á la testera de' saló de la festa.

Tant com menos mereixo aquest

gran honor, tant y tantíssim mes dech agrahirlo, y creguin la Societat y 'l seu digne President que agraeixo de tot cor tanta honra molt superior als meus mereixements. Mil y mil gracias per ella.

La Societat deu conèixer 'ls meus articles de "L' Arch", que LA GRALLA 'm fá 'l distingit y molt agrahit obsequi d' honrar á las sevas columnas, y no sé si per 'ls que tinch també l' honor de publicar 'n "El Diluvio" y 'n "El Federalista" de Barcelona, en castellá, diaris favorables á la autonomía catalana, si be no "separatistas" ó "independents" com "L' Arch."

Al través del Atlántich, aixís com dono la má als socis del "Rat-Penat", al seu President y al director y redactors de LA GRALLA y 'ls abraço també estretament, repetintlos mil gracias per l' honor que 'm dispensan, me considero moralment obligat á manifestarlos que als dos periódichs autonomistas de Catalunya expressats, hi escrich sempre 'n lo sentit del ideal de Catalunya autónoma, ja confederada ab las demás nacionalitats d' Espanya autónomas també ó si Espanya no li respectés la autonomía, independent y separada d' ella com Portugal y las Repúblicas de l' América espanyola y ab autonomía diplomática com nació independent, ab embaixadas y consulats.

Com escalinata per arribar á aquest ideal va l' autonomía política legislativa que 'l sistema federatiu en 'ls seus diferents graus regoneix y garanteix de vegadas fins dintre de la monarquia constitucional liberal com l' inglesa ó l' austro-húngara ó la sueca, y mes dintre de la República federal com las d' América y la Suissa; mes com objectiu

é ideal, tenim á Catalunya lliure é independent, última invocació dels catalans que van defensar las llibertats contra Felip V.

Ahir mateix ho repetia al president dels federalistas de Catalunya y al director del periódich "Federalista": anem al mateix tren, al arribar á l' estació de la República federal ó Confederació, 'ls federalistas baixarán, jo encare no; vaig mes enllá, vaig á Portugal, á l' Uruguay, á l' independència, á la "separació." Y lo mateix he dit en diferents articles.

Los federalistas catalans admeten que la República catalana permanesqués separada si la confederació espanyola no 's formés, si l' Espanya 's quedés dins del sistema unitari, si la federació no sigués tal y no oferís prou garantías á l' autonomía de Catalunya. Aixís es que á "El Federalista", sense contradicció ni atenuació, sense callar ni omitir, hi puch escriure. Lo mateix y per 'l mateix á "El Diluvio", sobre tot que hi escrich á la "Seccion libre", independentment de la Redacció: aquesta es autonomista republicana de Catalunya com jo mateix, si be no s' ha declarat federalista ni separatista.

A la "República" (federal) de Madrid hi he escrit alguna vegada manifestant que 'ls catalans no considerem com estrangers als espanyols, sols com forasters y que l' autonomia regional no es hostilitat nostre ab ells; sino llibertació de tots.

A la "Revista de Gerona", en castellá, publico com un compendi de l' historia d' aquella ciutat y 'l parlar d' alguns punts com l' alsament de Catalunya contra Felip IV, tracto també de

l' autonomia y de la separació del Principat. Lo mateix me proposo fer al tractar de l' época de Felip V.

Me sembla que 'l catalanisme deu ferse, diguemho aixís, en castellá y en catalá al mateix temps. Lo castellá tots 'ls catalans que saben de llegir l' entenen, ls que desgraciadament no succeheix encare al catalá, que hi ha catalans que no 'l saben llegir. Lo castellá es llengua interregional entre Catalunya y Aragó, las Antillas, las Vascas, Navarra y Galicia, regions nacionals regionalistas; lo castellá es internacional entre Catalunya y l' América espanyola; 'l castellá es mes entés á la major part de Fransa, á Inglaterra, Alemania y 'ls Estats Units que 'l catalá y convé que al extranger conegan las nostras aspiracions autonomistas pera que 'ns donguin moralment la justicia y la rahó que 'ns nega l' Espanya castellana. Parlant nosaltres de vegadas en castellá, 'ls nostres dominadors 'ns sentirán, y no podrán dir ni que ignoran lo que volem ó 'ls arguments, motius ó rahons per qué ho volem, ni podrán dir si 'ns amaguem d' ells derrera d' un idioma que no entenen.

Ja que la Societat "Rat-Penat" m' ha fet tant favor y tant me 'n fa 'l periódich LA GRALLA, m' hi tingut moralment com obligat á donarlos explicació dels treballs catalanistas en castellá als que 'm dedico ab 'l mateix desinterés, y ab la mateixa voluntat y entusiasme que 'ls en catalá.

Las meas opinions sobre l' independencia de Catalunya tenen ja trenta y tants anys, datan de la meva primera joventut.

Tinch l' honor de saludar ab afectuós

carinyo al "Rat-Penat" y á LA GRALLA y en ells á la "Catalunya americana", als catalans que hi ha al nou Continent pregantlos que com 'ls de Montevideo y Buenos Aires, s' organisin en societats y publicacions catalanas ab las quatre barras per escut y bandera, y lliurement aliadas formin aquesta Catalunya americana que desitjem é invoquem per aumentar la forsa moral del catalanisme y de l' independencia de la mare Catalunya.

La forsa moral que l' Irlanda americana organisa y aliada dona á la causa irlandesa es inmensa. Vinga á donarne á la catalana la Catalunya d' América.

Los catalanistas d' América, exceptuadas Cuba y Puerto-Rico, póden expressarse ab molta llibertat sobre l' independencia de Catalunya, ja que viuen en Repúblicas independents d' Espanya. Convé aprofitar aquesta independencia per conresar, propagar y extendrer la idea de la nostra.

Repetint mil gracias, li prego, senyor President, que fassi 'l favor de presentar á la Societat 'ls meus afectuosos respectes, rebrels també vosté y participarlos á la Direcció y Redacció de LA GRALLA, pregantlos, com 'ls prego, que d' aquesta carta se servescan pendren la part d' agraument y explicacions que 'ls va dirigida.

Ab aquesta ocasió s' ofereix de vosté afectíssim compatrici y S. S.

Q. S. M. B.

J. NARCÍS ROCA.

Barcelona 7 Setembre 1887.